

MONETOS

2018 m. vykdant L.Stuokos-Gucevičiaus aikštės rekonstrukcijos darbus, pažiuro senovinės monetos, kurių buvo surinkta 153 vienetai. 147 monetos buvo iš XVII a., dvi – XVII a. vidurio, viena – XIX a. pirmosios pusės ir viena XX a. pirmosios pusės. Daugiausiai rasta sidabrinių šešių grašių vertės monetų (71 vnt.). Antra gausiausia grupė – sidabriniai trigrašiai ir variniai šilingai. Treti pagal gausumą buvo penkių erių monetos ir trys auksinai. Buvo rasta dviejų erių, dviejų markių, pusantrokas, dvigrašis, taleris, dvi rusiškos varinės, lenkiška penkių grašių sidabrinė moneta. Rečiau pasitaikantis XX a. radinys – JAV penkių centų moneta, vadinta Buffalo nickel (buivolo nikeliu), nukaldinta tarp 1913-1938 m.

Vertinant monetų pasiskirstymą pagal kaldinimo vietą XVII a. kolekciijoje daugiausiai rasta monetų, kaldintų Abiejų Tautų Respublikos teritorijoje, dominavo lenkiškos monetos. Kita monetų grupė kaldinta Prūsijoje. Rastos ir švediškos monetos. Lietuviškos monetos atsidūrė ketvirtoje vietoje.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

KERAMINIAI STALO IR VIRTUVĖS INDAI

2018 m. vykdant L.Stuokos-Gucevičiaus aikštės rekonstrukcijos darbus buvo rasti keraminiai stalo ir virtuvės indai. Archeologinių tyrimų ir žvalgymų metu buvo surinkta beveik 8 kg keramikos.

Pagal technologinius bruožus didžioji keramikos kolekcijos dalis skirstoma į tradicinę arba kaimišką, kuri gaminta į molio masę įmaišant granito trupinių, dažniausiai 2-3 mm dydžio. Puodai būdavo lipdomi rankomis ir apžiedžiami, kartais n ant žiedimo rato būdavo suformuojama stik pakraštėlis. Kita grupė - miestelėnų keramika, dažniausiai gaminama iš molio masės su labai smulkiomis smėlio priemaišomis. Pagal paskirtį visą rastą buitinę keramiką galima skirstyti į kelis puodų tipus: puodynes ir virimo indus, keptuves, ąsočius, lėkštes, dubenis.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Indų fragmentai, XVII-XIX a.

Virtuvės indas, XVII-XIX a.

KOKLIAI

L.Stuokos-Gucevičiaus aikštėje surinkta ir suregistruota 30 koklių fragmentų. Visiškai sveikų koklių neaptikta, tačiau keletą pavyko rekonstruoti. Koklių išorė buvo puošta reljefiniais augalinio ar geometrinio ornamento atspaudais ir dažniausiai dengta žalia, rečiau ruda, glazūra. Groteskinio delfino, stilizuotų augalo lapų motyvų koklių puošyboje Vilniaus ir Kauno miestuose aptinkama XVI-XVII a. Kupiškio krašte surinkta koklių kolekcija gali būti datuojama XVII-XVIIIa.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Sieninio koklio fragmentas, puoštas augaliniu ornamentu XVII a. 2 pusė

Carnitineo koklio fragmentas, puoštas delfino motyvu XVII a.

Sieninis koklis, puoštas žvaigždės ir rozetės deriniu, XVII a. 2 pusė – XVIII

STIKLO DIRBINIAI

L.Stuokos-Gucevičiaus aikštėje stiklinės dirbinių duženos yra įvairaus laikotarpio butelių, taurių, stiklinių fragmentai, tarp kurių paminėtini XVII a. antrosios pusės dekanterio korpuso šukės, XVII a. antrosios pusė – XVIII a. keturbriaunių ir cilindrinė butelių fragmentai. Šurftų tyrimų metu stiklinių radinių rasta mažiau, tai kelios 3x4 cm dydžio plokščio langų stiklo duženos, panašaus dydžio butelio skeveldra ir stiklinės ar bokalo/taurės formos indo dugnelis su prie šono prilipdytu stiklo voleliu, kuris formavo rozetės formos indo pėdą. Iš tokių indų buvo geriamas alus, kartais vynas. Mažesni analogiškų formų indai galėjo būti skirti stipriesiems gėrimams. Tokie indai atsiranda XVI a. pabaigoje.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Stiklinių indų šukės, XVIII – XX a.

Stiklinių indų fragmentai, XVII 2 pusė – XVIII a.

Stiklinės formos indo dugnelis, XVII – XVIII a. 1 pusė

Stiklinės formos indo dugnelis, XVII – XVIII a. 1 pusė

Stiklinės, XVIII – XIX a.

PYPKĖ

Pakankamai puikiai išsilaikęs dirbiny, rastas L.Stuokos-Gucevičiaus aikštėje yra beveik sveika keraminė pypkė su kandikliu. Pypkės paviršius padengtas žalia glazūra, molio masė pilkai ruda. Pypkės galvutė rutulio formos, dekoruota augaliniais motyvais. Molinės pypkės Lietuvoje gana dažnas radinys nuo XVII a. Tai sutampa su rūkymo paplitimu žemyninėje Europos dalyje, kur ankstyviausi radiniai datuojami XVI a. pab. –XVII a. pr.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Keramikinė glazūruota pypkė, XVII a. pab. – XVIII a. pr.

GIRNAPUSĖ

L.Stuokos-Gucevičiaus aikštėje rasta girnų viršutinis akmuo, stambaus granito, nudažęs, 35 cm skersmens, 15 cm storio, su 5 cm skylė. Rastas netoli sinagogos. Radinys glūdėjo gelsvo priemolio sluoksnyje 80-120 cm gylyje. Greičiausiai ši girnapusė žymi buvusio pamato vietą.

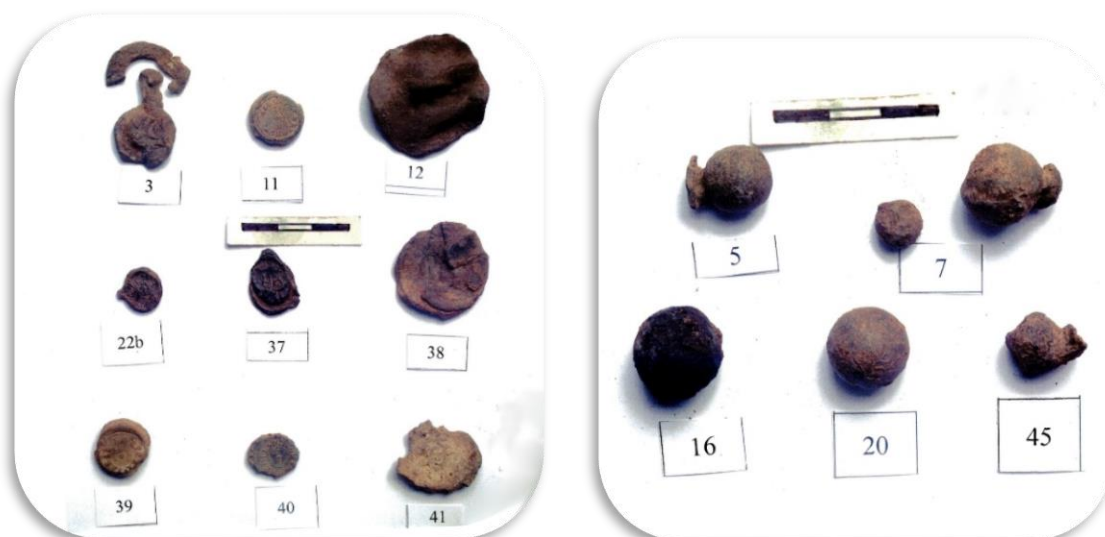
Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

KITI AIKŠTĖS RADINIAI

Žvalgant metalo detektoriumi L.Stuokos-Gucevičiaus aikštę gausiai rasta radinių iš švino: švininiai antspaudai ir jų fragmentai, muškietos ir šrapnelio kulkos. Tarp kitų radinių paminėtinos kelios sagos, žiedelis su trimis lizdais, grandelė, šovinio tūta ir kiti neidentifikuojami dirbinių fragmentai iš metalo.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Metalo dirbiniai surinkti su metalo detektoriumi

Žiedelis trijų lizdų

GYVŪNŲ KAULAI

L.Stuokos-Gucevičiaus aikštėje buvo rinkti ne tik artefaktai, bet ir gyvulių kaulai. Iš viso ištirta apie 230 gyvūnų kaulų ir dantų fragmentų. Ištirta medžiaga svėrė 6 kg. Beveik visi kaulai priklausė naminiams gyvuliams ir paukščiams. Daugiausiai rasta galvijų kaulų, antroje vietoje avių ir ožkų, trečioje kiaulių kaulai, atkasta keli arklio kaulų fragmentai. Anotinė kaulų sudėtis parodė, kad tai stalo arba virtuvės atliekos.

Kupiškio miesto širdis- Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštė. 2019 m.

Gyvulių kaulai surinkti aikštėje

TAURO RAGAI

Muziejuje eksponuojamo tauro ragų su kaukole amžius siekia beveik 4 tūkstančius metų. Lietuvos nacionalinio muziejaus Archeologijos skyriaus archeologai patvirtino, kad tai tikrai vertingi tauro ragai. "Taurus - išnykęs dykaraginių žinduolių būrio, jaučių pošeimio gyvūnas. Iš prijaukintų taurų kilo karvės. Nuo XVI a. taurų tebuvo Jaktorovo girioje, esančioje apie 30 km nuo Varšuvos. 1564 m. ten buvo likę 38, 1599 m. - 24, o 1602 m. - tik 4 taurai. Manoma, kad čia 1627 m. buvo sumedžiotas paskutinis taurus." (Vikipedijos enciklopedijos inf.). 3860 metų senumo tauro ragai rasti 2011 m. valant bebaigiantį užakti Mituvos ežerą, esantį netoli Skapiškio. Ragų ilgis – 84 cm, aukštis – 45 cm, plotis – 40 cm.

Nuo praėjusio šimtmečio vidurio Lietuvoje buvo rasta keletas taurų ragų: 1953 m. valant Joniškio rajono Mituvos upę rasta tauro kaukolė; Ramygalos apylinkių Lieknos pelkėje – tauro kaukolė su ragu; Pūkiškio ežere, prie Vabalninko, žvejai tauro kaukolę (su ragais ir dantimis) išvilko tinklu; Mažeikių rajono Pabradumės kaime buvo rasta tauro kaukolė: vieno rago ilgis siekia 47, o kito – 50 cm, ragai nukreipti į priekį, prieš galą užlenkti į viršų. Skapiškėnų tauro ragai – patys ilgiausi, juos užfiksavo Lietuvos rekordų registravimo agentūra „Factum“.

